

Svenska Kraftnät
Box 1200
172 24 SUNDBYBERG

Stockholm den 18 december 2012

Er referens 2012/1390

Svenska Kraftnäts Perspektivplan 2025 – en utvecklingsplan för det svenska stamnätet

De i SKGS ingående branschorganisationerna; Skogsindustrierna, Plast- & Kemiföretagen, SveMin och Jernkontoret har tagit del av den rubricerade rapporten och vill framföra följande.

Den energiintensiva industrin

SKGS samlar landets mest energiintensiva företag. Sammantaget står dessa företag för 400 000 arbetstillfällen och mer än 25 procent av landets totala exportvärde. Företagen är internationellt konkurrensutsatta och verksamheten utmärker sig genom långtgående förädling till högkvalitativa och specialiserade produkter. SKGS vill understryka vikten för våra företag av en säker energiförsörjning till konkurrenskraftiga kostnader som en förutsättning för fortsatt tillväxt.

En kostnadseffektiv infrastruktur på energinätsidan är en viktig förutsättning för energiintensiv industri men kan inte enskilt skapa konkurrenskraft. Grundläggande marknadsvillkor måste också stödja konkurrenskraft för vidareförädlande energiintensiv industri. För att så skall kunna bli fallet måste energipolitiska lösningar som hindrar investeringar i ny produktionskapacitet långsiktigt överbryggas, inträde av nya aktörer på energimarknaderna främjas och tillståndprocesser för både produktions- och nätinvesteringar effektiviseras och snabbas upp. Nämda aspekter är avgörande för de europeiska energimarknadernas förmåga att skapa förutsättningar för en internationellt konkurrenskraftig industriell verksamhet såväl i enskilda medlemsstater som inom EU som helhet.

Övergripande synpunkter

Perspektivplanen omfattar flera komplexa funktioner och samband. Vi anser att SVK har lyckats skildra detta på ett översiktligt och bra skrivet sätt. Vi är också positiva till att SVK ger möjlighet för aktörerna att lämna synpunkter på de mer långsiktiga planerna.

Generellt gäller enligt vår mening att Perspektivplanen brister i att skildra samhällsnyttan och kundperspektivet. Inga analyser har gjorts om vad de planerade vägvalen eller åtgärderna får för konsekvenser för den globalt konkurrensutsatta basindustrin eller samhället i stort. Detta ser vi som brist som måste åtgärdas.

Synpunkter på Perspektivplanens olika delar

Energi- och klimatpolitiken

När det gäller energiinfrastruktur är strategin i Europa att skapa en helt integrerad energimarknad och stärka konsumenterna genom att garantera dem en trygg, säker och kostnadseffektiv energiförsörjning. I ett nordiskt perspektiv har också målsättningen att nå en effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad med god konkurrens och effektiv handel med omvärlden identifierats som central för att uppnå klimat- och energimålen. SKGS stöder tanken med en enhetlig nordisk slutkundsmarknad för el som tar tillvara de mycket goda förutsättningarna för vidareförädling av

SKGS är ett samarbete mellan de fyra branschföreningarna Skogsindustrierna, Plast- & Kemiföretagen, SveMin och Jernkontoret. SKGS arbetar med den svenska basindustrins energifrågor. Basindustrin sysselsätter 400 000 personer och har ett exportvärde på 275 miljarder kronor

klimatvänlig el i energiintensiv och annan industri.. Enligt vår mening innefattar detta globalt konkurrenskraftiga elkostnader, stabil elförsörjning, klimatvänlig elproduktion, industriell tillväxt och välfärdsvinster.

För SKGS är det en självklar förutsättning att stegen mot ett mer energi-integrerat Europa tas på ett sådant sätt att de innebär en förbättring för svensk och nordisk industri jämfört med vad som gäller idag. Att vidta åtgärder för att kompensera för andra medlemsstaters beslut att lägga ned baslastproduktion och kraftigt öka andelen intermittent kraftproduktion med stort reglerkraftsbehov är allt för ensidigt för att kallas gemensam energipolitik. Vidare kan det svårigen anses utgöra en förbättring eller ligga i linje med de mål som gäller för den svenska elmarknadspolitiken, dvs att åstadkomma en effektiv elmarknad med väl fungerande konkurrens som ger en säker tillgång på el till internationellt konkurrenskraftiga kostnader.

Nätförstärkningar för att minska risken för effektbrist

SVK har låtit göra simuleringar i modellen MAPS för att bedöma risken för framtida effektbrist. SVK konstaterar att förstärkning av överföringskapaciteten i snitt 2 är den viktigaste åtgärden för att minska risken för effektbrist. SVK konstaterar vidare att även grannländerna har en svag effektbalans under perioder med hög förbrukning. Förstärkt utlandsförbindelse minskar därmed inte nödvändigtvis risken för effektbrist. SKGS vill betona att detta är något som bör analyseras i de samhällsekonomiska konsekvensanalyserna över de planerade investeringarna.

Ska industrin vara de som parerar den intermittenta kraften?

SVK har identifierat att den ökade andelen intermittent vindkraft i systemet kommer leda till stora utmaningar för SVK. De analyser man gjort indikerar att det främst är reglerresurser inom timmen som behöver öka. SVK konstaterar också att en utökad möjlighet att använda förbrukning som reglerresurs kan komma att spela en central roll när andelen intermittent kraft ökar. För industri som producerar dygnet runt är produktionstekniska ramvillkor, lönsamhet och punktliga kundleveranser viktiga grundförutsättningar i verksamheten som påverkar möjligheten att möta kraftigt varierande elpriser. Förutsättningarna att flytta produktion i tiden och effekterna av avbrott i kontinuerliga processer är olika för olika industrier. Möjligheter finns men det är viktigt att framhålla att industrins grundläggande funktion inte är att utgöra en reglerresurs. En väl utbyggd baslastproduktion av el skapar goda förutsättningar för basindustrin, ökar möjligheterna att bygga ut den intermittenta kraftproduktionen, och främjar också stabilitet i det svenska elsystemet.

SVK bör tydligt analysera och redovisa kostnadseffektiviteten i stamnätsinvesteringarna

SVK konstaterar att den omfattande vindkraftsutbyggnaden utgör ett betydande nätplaneringsproblem för dem och en ökad kostnad för nätkunderna. Samtidigt konstateras att stamnätsutvecklingen måste följa ambitionerna på det energipolitiska området och att SVK måste tillmötesgå dessa krav på ett samhällsekonomiskt och rationellt sätt. SVK uppger att de inte har för avsikt att värdera om en utbyggnad av förnybar energi är lämplig utifrån ett stamnätsperspektiv. SKGS anser tvärtom att SVK har en viktig uppgift att ta fram väl genomarbetade kostnadsanalyser som visar hur lokalisering av ny kraftproduktion påverkar kostnaden för nätinvesteringar och i slutändan kunderna. Att de energipolitiska avvägningarna görs politiskt anser SKGS inte är ett skäl för SVK att undvika frågan om samhällsekonomisk värdering.

SKGS noterar att SVK anser att möjligheterna att bygga ny kärnkraft i Sverige är mycket begränsade av nät- eller driftstekniska skäl. Samtidigt konstateras att ansökningar om anslutning av vindkraft, sammantaget uppgår till dubbelt så mycket effekt som den totalt installerade kärnkraften i landet. Såväl kärnkraft som förnybar kraft är delar av den svenska energipolitiken. SKGS anser det rimligt att SVK vidareutvecklar vilka investeringar som skulle behöva genomföras för att ny kärnkraft ska

kunna byggas även på andra ställen än Ringhals. Det är också rimligt att SVK analyserar kostnadseffektiviteten av nätutbyggnaden i förhållande till den relevanta kraftproduktionen. Detta gäller i synnerhet då kostnaderna för att driva, förvalta och utveckla stamnätet enligt perspektivplanen uppskattas att fördubblas för nät-kollektivet.

Frågan som SVK ställer om det är motiverat att SVK gör investeringar i Sverige om nyttan av dem i huvudsak är europeisk är enligt SKGS i allra högsta grad relevant.

Elpriserna stiger utan att försörjningstryggheten förbättras

SVK konstaterar att sannolikheten är mycket liten för att en elenergibrist ska uppstå i dagens nordiska elsystem eller i elsystemet 2025. Genom att bygga nya utlandsförbindelser till Baltikum, Tyskland, Danmark och Polen kommer elpriserna i Norden att stiga till det högre priset på kontinenten samt åsamka nätkunderna högre kostnader då det krävs ytterligare investeringar i stamnätet för att klara av de nya utlandsförbindelserna. Utan nya utlandsförbindelser kommer elpriserna och kostnader för stamnätet att vara lägre i Norden. Samtidigt konstateras att försörjningstryggheten inte är ett bärande skäl för nya utlandsförbindelser.

Enligt Perspektivplanen har norska Statnett aviserat att flytta fram exportkablar till Tyskland och UK, till 2018 respektive till 2020. Den aviserade HVDC kabeln till Tyskland från Sydsverige som är planerad att tas i drift 2018-2025 kommer därmed att leda till än högre prisökningar för de nordiska kunderna samt till ytterligare nätinvesteringar i andra länder än Norge. För att effekterna och totalkostnaderna av ytterligare förbindelser ut från Nord Pool-området ska kunna analyseras på ett relevant sätt anser SKGS att en utökad samordning vad gäller nätplanering mellan de nordiska systemoperatörerna är nödvändig. Privata aktörer som bygger nya utlandsförbindelser bör också finansiera nödvändiga extrainvesteringar i stamnäten oavsett vilket land det gäller.

SKGS kräver att varje planerad utlandsförbindelse föregås av en analys av hur industrins konkurrenskraft påverkas och hur elmarknaden påverkas. Svensk energiintensiv industri står för betydande exportinkomster till landet och är viktig för arbetstillfällen och välfärd. Detta samhällsekonomiska samband måste tas hänsyn till.

För SKGS,

Mikael Möller
Plast- & Kemiföretagen